

մանուկներն ասելով, «Թող տու՛ք մանկաւոյդ գալ առ իս, և մի արգելուք զդոստ, զի այդպիսեացդ է արքայութիւն երկնից » :

Սրբազան Հայր, Դուք, որ արթուն և անդադար քննելով կ'աշխատիք մեր լուսաւորութեան համար : Դուք, որ առաջին անգամ օրհնեցիք այս լուսաւորութեան մեծ գործն, ընդունելով զայն Չեր հովանաւորութեան տակ. Դուք՝ նոյնպէս առաջին անգամ բացիք լուսաւորութեան ճանապարհը խղճալի որբոց համար, զորս այնքան սիրեց Չեր Վարդապետն, որ զինքն ներկայացուցիչներ ընտրեց երկրի վրայ. Դուք ևս երկու որբ աղջիկներ Չեզ որդեգիր ընտրեցիք յանուն Չեր Վարդապետին, որ ասաց. «Որ դք ընկալցի զմանուկ մի այսպիսի յանուն իմ՝ զիս ընդունի » :

Բոյրեր, ձեր առաջ բացուած է այսօր նոր ճանապարհ լուսաւորութե, որ պիտի առաջնորդէ ձեզ՝ ձեր պարտաւորութիւնը ճանաչել և ձեր սիրտըն ու միտքը դարձնել այս օրէն առ լստուած, առ լզգն և առ ճշմարիտ կեանքն, որոյ լոյսն խաղաղ է և անանց : Դուք պարտիք ձեր աչաց առջեւ ունենալ այն բարեպաշտ կանանց պատկերները, որոց համար Փրկիչն ասաց. «Սարթա՛, Սարթա՛, դու հոգաս և զբաղում իւրիք զբաղեալ ես, բայց աստ սակաւ ինչ պիտոյ է. Սարիամ մասն բարի ընտրեաց, որ ոչ բարձցի ՚ի նմանէ » :

Փ Ո Ւ Ն Ձ

ԵՒ ԹՂԹԱԿԻՑ ԻՒՐ

Փոռնի 699 թուոյն մէջ մի անաւուն նամակ կը կարդանք, որ թշնամանաց լուտանք մ'է ընդդէմ երկուց Սրբազան Պատրիարքաց և միաբանա-

կան Ուխտիս Ս. Լըուսաղէմի :

Նամակն անանուն լինելուն պատճառաւ՝ մենք ուղղակի Փոռնի կը ճառնաչենք հեղինակ և պատասխանատու, ուստի և Փոռնի կ'ուղղէ՛ք մեր խօսքը :

Փոռնի կ'ամբաստանէ թէ՛ Պօլսոյ և Լըուսաղէմի Ս. Պատրիարքները զանաւորեց եղած են Լգիպոտոսի ազգայինքն բարոյապէս մեռցնելու համար :

Փոռնի կը հրատարակէ թէ՛ երկու Պատրիարքաց և Լըուսաղէմի Սիաբանութեան շնորհիւ Լգիպոտոսի Խորենեան գաղթը գոցուած է և ուսանողք ու ուսուցիչք ցրուած :

Փոռնի կը գուշակէ թէ՛ եկեղեցիներն եւս շուտով պիտի գոցուին, եթէ Սեփրոպ եպիսկոպոսն առաջ նորդ չընշանակուի նոյն Վիճակին :

Փոռնի կը սպառնայ վերջապէս, թէ Լըուսաղէմի և ոչ մի միաբանն պիտի յաջողի Լգիպոտոսի առաջնորդական աթոռին վրայ բաղմելու, թէ և երկնէն իջած Կրիշտոսի իւր լուսնի :

Լըդ՝ թէ եւ մենք գիտենք, որ ոչ թէ միայն Փոռնի սոյն ամբաստանութիւնն, այլ և իւր բոլոր հրատարակութիւնքն արժէք չունին Հասարակութեան առջեւ. թէ և համողութեւն ենք, որ սոյն վայրախօս ամբաստանութիւնն՝ Փոռնի և կամ իւր մի նմանակցին անհատական զրախօսութեան արդիւնքն է, և ոչ թէ Լգիպոտոսի Հասարակութեան. թէ և կը գուշակենք, որ Փոռնի հրատարակութեանց գէմ պատասխան գրելով՝ բաւականին կարեւորութիւն և արժանաւորութիւն տուած պիտի լինինք, զոր ամենեւին չունի Փոռնի. բայց այս ամեն պարագաներն իմանալով հանդերձ, դարձեալ պիտի պատասխանենք համառօտիւ, ինչպէս ՍԻՕՆԻ նախորդ թիւերով պատասխանեցինք Նըլալուսին :

Ինչպէս որ Փռնիկ հրատարակութեան գլխաւոր շարժառիթն է Սեւրոյ Եպիսկոպոսի եպիսկոպոսն առաջնորդութիւնն, նոյնպէս է և դրոյրոցներ և եկեղեցիներ գոցուելու հնարագիտական համբաւն : Երբ Սեւրոյ առաջնորդ լինի Եպիսկոպոսն, եկեղեցիները կը պայծառանան, դրոյրոցները կը բարեկարգուին, յառաջադիմութիւնն ու բարօրութիւնը կը ծովանան նոյն Սիւնակին մէջ և Արշակունիքն ու Փռնիկն ներբողները մինչեւ 30-էս կը բարձրանան : Իսկ երբ Սեւրոյ հեռանայ կամ առաջնորդ չը լինի Եպիսկոպոսի, դպրոցներու և եկեղեցիներու եկամուտները կը սպառին, պարտքերը կը դիզուին, դռները կը փակուին, և եթէ երկնքէն հրեշտակներ եւս իջնեն, կարող չեն բանալ, որովհետեւ դպրոցներ և եկեղեցիներ բանալու հրաշագործ բանալին միայն Սեւրոյի ձեռքն է, որ իւր քնացած ժամանակ՝ ուրիշ մահականացուի չը հաւատար, այլ միայն Արշակունիքն և Փռնիկն :

Այս հրաշագործ բանալիով, երբեմն Տրապիզոնի Սիւնակին մէջ եւս 90 հաւ դպրոցներ բացուած էին, որոնք, երբ Սեւրոյ հեռացաւ և բանալին իւր հետ տարաւ, իսկոյն մի աւուր մէջ գոցուեցան, ինչպէս որ մի աւուր մէջ բացուած էին :

Իրաւ է որ, երկու Սրբազան Պատրիարքներն ու Երուսաղէմի Սրբաւնութիւնն սոսկի հրաշագործ բանալի չունին, բայց շատ պիտի ցաւին, եթէ ստուգիւ իմանան, որ սոյնօրինակ հրաշագործութեան վրայ հիմնուած են Եպիսկոպոսի և Աղէքսանդրիոյ դրոյրոցներն, և ոչ թէ ժողովրդի համակամ ուսումնասիրութեան, արդիւնաբեր գործակցութեան և իրենց զաւակաց յառաջադիմական ըղձից և եռանք

դեան : Սիւնակն, եթէ մեսրոպեան հրաշագործութեան վրայ հիմնուած լինի իրենց զաւակաց ապագայն, Սեւրոյ եպիսկոպոսն մահկանացու լինելով, անշուշտ մի որ կը փոխի յաշտօրհէս, իսկոյն Եպիսկոպոսի բովանդակ Սիւնակին խորին թշուառութեան մէջ կ'ընկղմի և երկնքէն իջած հրեշտակներն անգամ կը տկարանան գոցուած եկեղեցիներն ու դպրոցներն բանալ : Սիւնակն այն խեղճ դպրոցներուն, որոց բանալին հրաշագործներու ձեռքն է, և ոչ թէ ժողովրդի և իրեն ընտրած բանիւրուն ուսումնականներու եւ դաստիարակներու :

Սեւրոյ այնպէս գիտէր և այնպէս կը հաւատար, որ եթէ Եպիսկոպոսի Սիւնակին մէջ ազգային դպրոցներ կան և պիտի բարեկարգուին ու յառաջադիմեն, այդ մեծ գործը յատկապէս ժողովրդի ձեռքով պիտի կատարուի և ոչ Սեւրոյի կամ Սիրակոսի : Սիւնակն, Սեւրոյը ժողովրդին դրամ պիտի չըտայ դպրոցներու համար, այլ ընդ հակառակն՝ դրամ պիտի պահանջէ ժողովրդէն իրեն բաղմադիմի ծախուց համար : Իսկ եթէ դրամներն ու եկամուտներն ևս, Սեւրոյ եպիսկոպոսի ներկայութեամբ և բացակայութեմբ, կը բազմանան և կը նուազին հրաշիւք, այդ գաղտնիքն մենք չը գիտենք, և հետեւեալպէս կանխաւ ներողութիւն կը խնդրենք այս մասին Արշակունիքն և Փռնիկն :

Շատ կը ցաւինք, որ Փռնիկն կամ իւր թղթակիցն, ո՞րքա՞նք ինչ մասնաւոր շահու համար, կը համարձակին ժողովրդի անուան իրենց խաղաղիւ առնել, մերթ Պատրիարքներն ամբաստանել ու ժողովուրդ մեռցնելու դաշնաւից կոչել, և մերթ Աղգային Սարժութեան ու Երուսաղէմի Սրբաւնութեան դէմ անպատկառ թշնա

մանքներ տեղադրել, անկրաւ անուանել, գործողներ և տաճարներ դրոշմելու մեղաւորները կոչել, և այսպէս հասարակութեան ողջ մասը թիւերը պատրելու համար՝ աւանդականութիւնն ի գործ դնել: Կը ցուցնէր, այս, բայց ոչ թէ եղած զոհարարութեանց համար, այլ նոյն իսկ Փառնի համար, որ ստացող գրուածոց հրատարակութեամբ միայն կ'ապրի ու կը սնանի, և ոչ թէ ճշմարտութեան սպասաւորելով: Բայց ճշմարտութեան ձայն լսած ունի՞ Փառնը, իւր բովանդակ կենաց մէջ, որ կարողանայ իմանալ թէ ի՞նչ է ճշմարտութիւնն:

ԵՐԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

Երբ արժանաւոր անձինք բարձր պաշտօններու կը հասնին, բնականօրէն ամեն մարդիկ կ'սւրբախանան:

Ե. յսպիսի ճշմարիտ ուրախութեամբ կ'աւետեմք ահա մեր համադպի Սեծ. Յ. Պաքալ Սուրառեանի նոր պաշտօնը:

Սեծ. Սուրառեան, որ քաղաքիս Լատարիական Հիւպատոսարանի մէջ ատենադպրութեան, Թարգմանութեան և Փոխ — Հիւպատոսութեան պաշտօն կը վարէր, այժմ նոյն Տէրութեան հրովարտական Յոսպէի Հիւպատոս անուանեցաւ:

Սուրառութեամբ սրտի շնորհաւորելով մեր Սեծ. Համադպուն այս նոր պաշտօնը՝ կը փափաքեմք տեսնել զինքն աւելի բարձրագոյն պաշտօնի մէջ, որոյ համար գեղեցիկ գրուականք են իւր հմտութիւնն, գործունէութիւնն և բարեհամբաւ վարքն ու բարբը:

— Քաղաքիս նախկին Կուսակալ Վսեմ. Լևի Փաշան փոխուեցաւ և իրեն յաջորդեց Վսեմ. Վեամիլ Փաշան, որ Կիպրոսի Կուսակալ էր:

— Լտանայէն գրուած տեղեկութիւններէն հետեւեալը կը հաղորդենք մեր ընթերցողներուն: «Կաթողիկոսական խնդիրն լրացու և Երեւան. 10 ին Երեսփոխան իշխաններն ու ժողովականք, արդէն իւրեանց պաշտօնը աւարտած լինելով, իւրաքանչիւրն իրենց տեղը դարձան: Իսկ ամսոյս 20 ին ամենայն փառաւորութեամբ և երգոց նուագներով Սրբազան Կաթողիկոսն եւս ճանապարհ հանեցինք:

Սուրբութեանը ներկայ էին շատ մը Լազայիք և քաղաքիս բոլոր ահա նաւոր իշխանք, այնպէս որ Կիլիկիոյ հորիզոնը պայծառ կը փայլէր և առաւել յաղթանակ փաստող բանակի մը կը նմանէր, քան թէ Կիլիկիոյ Պաշակալի մը ուղեւորութեան:

Երկայ ամսոյս 28 ին Կաթողիկոսական (Օման հանգիսին ներկայ գրուելու համար, Թուականէս 3 օր առաջ, Սիմէօն Սրբազանն, քանի մի իշխաններով, գնաց ի Սիս և տակաւին հոն է:

Սիմէօն Սրբազանի ջանիւք Լեւոնի Քիլիկիոյ մի հաստատուեցաւ քաղաքիս մէջ, շաբաթական թեթեւութեամբ, և արդէն 70 հօգի անգամ գրուեցան: Այն իշխերութեան նպատակին և գործող վրայ ուրիշ անգամ տեղեկութիւններ կը հաղորդեմք, ինչպէս և Սիսի ու Կիլիկիոյ նիւթական և բարոյական նկարագրութիւնն, ասիկէ վերջ, Լատուծով գիտողութեան կ'առնուեմք»: